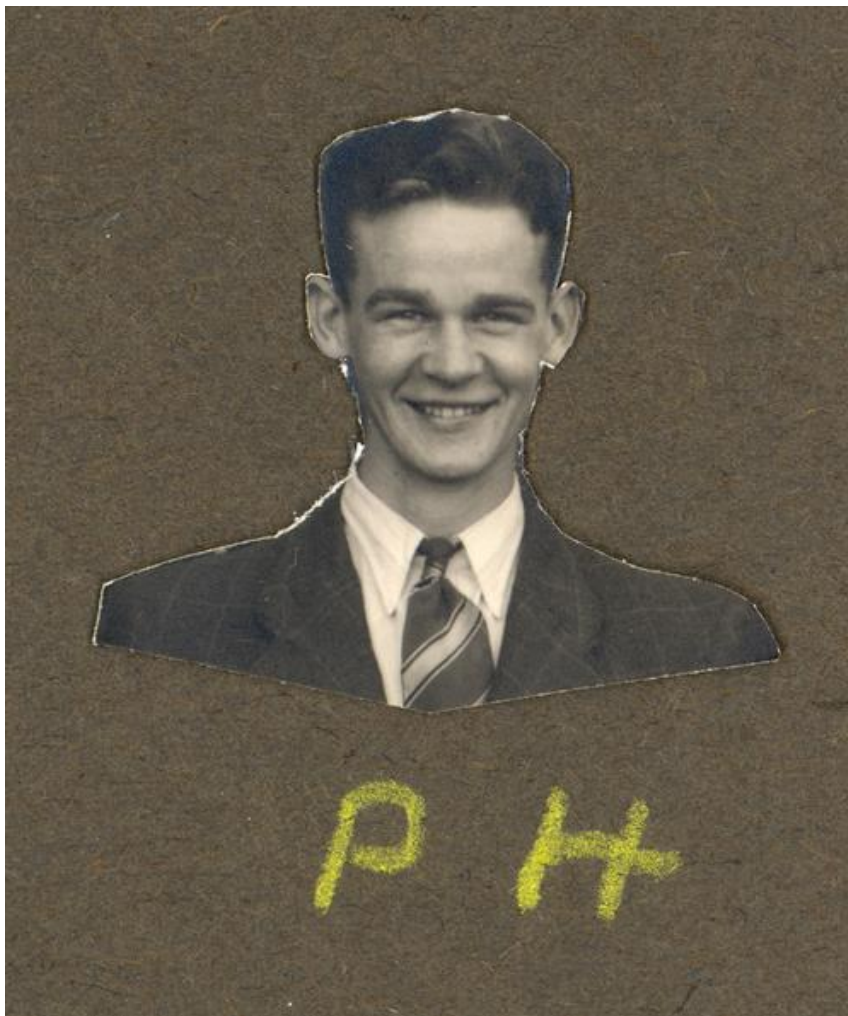

Poul Henrik Pedersen – "PH"

F. 30/7 1922 i Løgsted – d. 27/1 1997 i Ranum.

Seminarist i Ranum fra 1942. Dimitteret i 1948 med to års forsinkelse pga. tuberkulose pådraget under tugthusophold i Tyskland.

"PH"
som seminarist
i 1943 eller 1944.

Deltagelse i modstandsbevægelsen i Ranum i 1943/44.

PH blev arresteret 14/3 1944 af tysk politi. Den 19/6 1944 blev han idømt 6 års tugthus i Mecklenburg (Zuchthaus Dreibergen i Bützow nær Güstrow), hvortil han ankom den 14. juni 1944. Den 14. april 1945 blev han hentet af "De hvide busser" og bragt tilbage til Danmark. Han havde pådraget sig tuberkulose under opholdet i tugthuset og måtte vente et år med at vende tilbage til seminariet.

I 1945 havde PH dette indlæg i "BAANDET" 's Aarsskrift (udgivet af Ranum Statsseminariums elevforening ved juletid). [Side 24-26].

"Zuchthaus Dreierbergen-Bützow". (Fot. efter krigen).

Gastronomiske Optegnelser

DET VAR DEN 30. SEPTEMBER - - -

og jeg var saa sulten. - Til Symaskinernes monotone Durren sad jeg og halvdøse på Bordet med Benene over Kors og et Par ufuldendte Polzeihosen over Knæet, da en velkendt, uhyggelig Lyd forkyndte, at en Nøgle var knaldet i Laasen, og at den tommetykke Jerndør om et Øjeblik vilde blive revet op på vid Gab. Det var selveste Hauptwachtmeister Lüth, som viste sig i Døraabningen. En granvoksen, usympatisk udseende Mand var han - og som sædvanlig iført en uhyggelig, sort skulderkappe over den forhadte, grønne Uniform..... Petersen, Poul! - Jawohl, Hr. Hauptwachtmeister! Jeg maatte hoppe ned fra Bordet og staa ret. Hvor meget kan De løfte ? Det aner jeg ikke, var mit afventende Svar, for man kunde jo aldrig vide, hvor han vilde hen med sit Spørgsmaal. - 5 Pund? - Ja, maaske - hvis jeg faar noget mere at spise, stangede jeg ud. Efter at han endnu en Gang havde mønstret mine 187 cm, beordrede han mig til øjeblikkelig at gaa hen i Cellen og pakke alt sammen og derefter begive mig ned i Køkkenet.

KØKKENET hvilken skøn Drøm! - Nu havde jeg været i Tyskland i knap 3 Maaneder og havde i dette relativt korte Tidsrum faaet min Vægt reduceret til to trediedele af det normale, og hvor mange Nattetimer havde jeg ikke maattet ligge vaagen på Grund af Sult... Jeg havde lært at erkende, at det ikke behøver at være en Floskel, naar Folk siger, at Tarmene skriger inden i

dem af Sult. Kaj og Aage har bagefter sagt til mig, at jeg saa farlig ud; mit Hoved kunde udmærket bruges til Undervisning i Anatomi, uden at man behøvede at gøre yderligere ved - og skaldet var jeg jo tillige med. Jeg er ikke helt sikker paa, at jeg havde kunnet skrive i Sem's Aarsskrift, saafremt jeg ikke havde haft dette ganske uforklarlige Held at komme i Køkkenet.

Kort Tid efter stod jeg iført Tugthusets hvide Køkkenuniform og sagde dermed Stafernaalen, Sulten og de søvnløse Nætter i skøn Forening Farvel – desværre ogsaa Kaj og Aage, men det forstod vi senere at raade Bod paa formedelst vore naturlige Forbryderanlæg. Jeg undervurderede ingenlunde Betydningen af, at jeg nu hver Dag kunde spise mig mæt i tørre Rugbrødsklodser, naar jeg alligevel paastaar, at de godt 6 Maaneder i Tugthusets Køkken var det mørkeste Afsnit i min F'angetid. Arbejds-mæssigt sei var det et rent Helvede med diverse Tilbehør. Jeg syntes knapt, jeg var faldet i Søvn, naar Fangevogteren Kl. 3 om Natten – Søn- og Hverdag kom og brølede sit "Aufstehen". Nu begyndte en streng 15 Timers Arbejdsdag, der kun nu og da blev afbrudt, naar jeg kunde se mit Snit til at hugge nogle Humpler Rugbrød i rning. Arbejdstempoet var nemlig forrygende - maatte være det - ellers kunde vi 10 Køkkenfolk ikke naa at klare Madlavning og Opvask til 2 ½ Tusind Medfanger - jo, det var skam et stort Hotel! Vi 10 Mand var en temmelig blandet Forsamling, idet vi repræsenterede ikke mindre end 6 forskellige Nationer: Tyskland, Holland, Frankrig, Kroatien, Norge og Danmark. Heraf var kun Nordmanden og jeg politiske Forbrydere, mens de øvrige 8 sad som fuldgyldige Repræsentanter for Erhvervsforbrydelser, Homosexualitet, Rov, Voldtægt og lignende "tilgivelige Forseelser". Alene dette var nok til at danne to skarpt adskilte Grupper, hvoraf den ene kun bestod af vi to Skandinaver, der jo selvfølgelig fra Starten af var dømt til at være de svageste, og endnu svagere kom vi til at staa, fordi Kriminalisterne fik al ønskelig Støtte i Forfølgelsen af os af den almægtige Køkkenchef, som foruden at være fanatisk Nazist havde siddet i Sibirien i 5 Aar under og efter første Verdenskrig og som Følge heraf ikke kunde nære særlig varme Følelser for tysk fjendtlige Elementer. Kriminalisterne kunde derfor hundse med os efter Behag og benyttede enhver Lejlighed til at læsse det haardeste, farligste og mest snavsede Arbejde over paa os. Vi opdagede ret hurtigt, at det eneste, der for en kort Tid kunde sætte en Stopper for deres Ondskabsfuldhed og Intriger, var Klø - slet og ret! Jeg høstede den værdifulde Erfiaring, at det frem for alt gjaldt om at slaa først og haardest. Mindst en Gang om Ugen maatte der et regulært Slagsmaal til for at rense Luften - og det ikke blot med de bare Næver, men ogsaa Gryder, Karskrubber, Spande, Kosterkafter og alt , hvad der ellers var ved Haanden, kunde bruges til Formaalet. Især var der en Pariser, som var djævelsk i sine Metoder. Han stjal Sukker fra de andre Kriminalister og aad det paa staaende Fod med Undtagelse af en lille Smule, som han strøede ud paa mit Bord. Jeg fik naturligvis Skylden for Tyveriet. (Hvordan skulde jeg modbevise det?). Og Køkkenchefens Straf maatte jeg inkassere med Underdanighed, hvad enten han nu pryglede mig uden Hensyntagen til den menmesklige Anatomi, eller han indskrænkede sig til at svinge en lang, slank Slagterkniv foran mig eller udføre sigende Bevægelser med en Spand skoldhed Vand. Naar han saadan rigtig var i Extase, lignede han livagtig en brunstig Prærieulv, sorn sidder og tuder op mod Maanen. Han var fuldkommen utilregnerlig. Hvor lyder alt dette dog tomt og intetsigende i mine egne Øren, men jeg formaar ikke at skildre Rædslerne til Bunds. Mine Kaar var ringere end en Slaves, jeg lod mig Gang paa Gang ydmyge og nedværdige af ham uden at kny - blot for at faa Lov til at blive paa Køkkenet, saa jeg hver Dag kunde spise mig mæt og derigenrnem holde Liv i mig selv, indtil den Dag kom, hvor jeg igen kunde vende hjem til alt det, som jeg havde lært at holde af.

Og nu selve Maden. Ja, den var i det store og hele, som enhver af jer har faaet det skildret gennem Rædselsberetningerne fra Koncentrationslejrene. I de førsrte 3-4 Maaneder dernede var Kosten dog adskilligt mere afvekslende. Grønkaal, Hvidkaal, Kartoffler, Kaalrabi, Gulerødder, Tørgemyse, Bønnner, sorte og gule Ærter skiftedes til at give Middagssuppen Karakter, men

Raavarerne svandt ind til kun at omfatte Kaalrabi og en Smule Foderkartofler, som efter Jul serveredes hver Dag under Betegnelsen Kaalrabisuppe. Roerne og Kartofflerne blev leveret i Køkkenet i skrælllet og ituskaaret Tilstand, saa de kunde hældes ud i Dampkedlen, saa snart vi kom paa Køkkenet om "Morgenen". Naar de havde kogt ca. ½ Time, blev de taget op og overladt til mig. I Løbet af de følgende 3 Timer maatte jeg køre de ca. 500 l Kaalrabi gennem en Kød hakkemaskine, der af Format kun var ½ Gang større end en almindelig Husholdningsmaskine. Det var haardt, men jeg var glad for det, fordi jeg i den Tid kunde faa lov at være i Fred og Ro. Den derved fremkomne Kaalrabigrød blev derpaa igen hældt i Kedlerne og spædet op med Vand - et gulbrunt, ildelugtende Fluidum, som blev hentet i en Ajletønde fra en nærliggende Sø. Kulmanglen havde nemlig efterhaanden gjort sig saa meget gældende, at vi kun sjældent havde Strøm og Vand. Jeg vaskede mig kun paa de Dage, der var Strøm; Søvandet stank langt bort af Raaddenskab. Men Ledelsen betænkte sig ikke et Øjeblik paa at anvende det til Menneskeføde - eller rettere til Fangekost. Mel fandtes ikke, saa Suppen blev jævnet med 50 l Kartoffler - revet paa Raakostjern - latterligt, utilstrækkeligt. Af Kød brugtes hver Dag knap 50 l, hvilket ogsaa maa siges at være ganske uden Betydning i Betragtning af, at det skulle fordeles over ca. 3000 l Suppe. Dertil kom, at Kødet var af en saadan Beskaffenhed, at enhver dansk Husmoder ville have betænkt sig to Gange, inden hun gav det til Hunden. Grønligt, slimet og fyldt med betændte Kirtler var det, naar det kom i Køkkenet, saa det maatte af sundhedsmæssige Grunde koge hele den foregaaende Nat, inden vi tog det i Brug. Efter af være finhakket hældtes det sammen med de øvrige Ingredienser, som derpaa fik Lov at spilkoge en Times Tid. Salt fandtes heller ikke, saa der er ærlig talt ikke noget at sige til, at vi af og til tog os en Skraa for at neutralisere den ækle smag. -

Undskyld, at jeg slutter saa brat, men jeg føler ingen Trang til at uddybe Emnet nærmere.

Poul Henrik Pedersen - p. t. Skørping Sanatorium.

Tekster skannet 26/9 2012.

Se også beretninger skrevet af medfangerne
Kaj Enggaard og Jens Erik Ingvordsen.

Gensyn med Dreibergen.

PH (med familie: kone og tre børn) besøgte i sept. 1992 det sted han forlod for 47 år siden. Han havde forud søgt kontakt, og alle blev meget venligt modtaget (og med stor interesse) af en (næsten nyansat) fængselsdirektør. Ja, og så blev der serveret gule ærter, samme gode kost til fanger, ansatte og gæster! Meget er ændret.

Alt var åbent til præsentation - og fotografering ude og inde! -- for PH til genkendelse, og erindring: kontrasterne til "dengang", og ikke mindst kontrasten til Per Ulrichs fiktion over en oplevet virkelighed..." Jeg blev ikke på noget tidspunkt psykisk påvirket af besøget. Trods genkendelse på alle sanseområder forblev det hele noget fjernt og uvirkeligt for mig", skriver PH.

Nu er Dreibergen fængsel for 300 svært belastede fanger, dømt for vold eller for mord. Dengang var der 2000 fanger, og 3000 da russerne kom der, 3. maj 1945. De blev sluppet fri, fængselsdirektøren blev skudt.

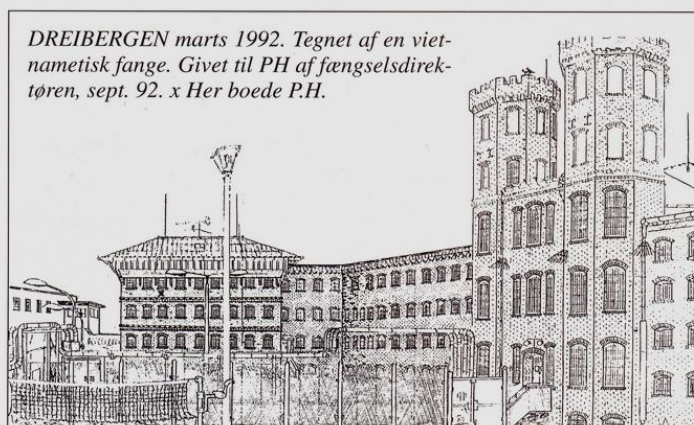
Ranum elever i tugthus DREIBERGEN.

I marts 1944 blev fire studerende ved Ranum sem. taget af Gestapo for illegalt modstandsarbejde. De blev ført til Vestre Fængsel (København). Dommen lød på 6 år i tysk tugthus.

De fire var Kaj Enggaard (lærer i København), Aage Bisgaard (lærer i Aalborg), Robert Hvolby (sem. lekt. i Aalborg, nu død), og Poul Henrik Pedersen (sem. lekt. i Ranum). -- Straffen skulle afsones i tugthuset Dreibergen ved Bützow i Mecklenburg (Østtyskland). Dertil ankom de 14. juli 1944, 14. april 1945 blev de afhentet af "de hvide busser" for via Neuen-gamme at vende hjem. Efter restitution (sanatorium) fortsatte de uddannelsen med lærereksamen.

Poul Henrik Pedersen, alm. kendt som PH, har læst Per Ulrichs bog, og da med særlig interesse stykket om Dreibergen. For ham står det klart at der i beskrivelsen af sted og forhold er tale om virkelige selvoplevelser. Der er træk som PH klart genkender, bl.a. gælder det maden og serveringsmåden og opgaven at løse knuder på brugt høstbindegarn, så taverne kunne genanvendes i nyt garn.

Der var ikke kontakt mellem ranumeleverne og Per Ulrich. De førstnævnte var dømte tugthusfanger der blev behandlet efter faste regler. Per Ulrich, og andre, var "Schutzhäftlinge", varetægtsfanger der som gidsler ventede på at en (døds) dom skulle fuldbyrdes. De levede under skrappere kår end tugthusfangerne. F.eks. sov de på bar jernbund, mens tugthusfangerne havde madrasser og sengetøj. Der var ikke kontaktmulighed mellem grupperne.

Dødsfald *1/2-97*

Seminarielektor Poul Henrik Pedersen, Mose-svinget 3, Ranum, 73 år.

Poul Henrik Pedersen var født ved Løgstør og voksede op i Aalborg. Efter studentereksamen fra Aalborg Katedralskole i 1942 begyndte han på læreruddannelsen på Ranum Statsseminarium.

Poul Henrik Pedersen afbrød imidlertid uddannelsen, da han sammen med andre seminarieelever blev ihærdig modstandsmand. Det bevirkede, at han i 1944 blev arresteret af tyskerne.

I april 1945 blev han frigivet og genoptog læreruddannelsen med afsluttende eksamen i 1948.

Poul Henrik Pedersen havde stor interesse i træ- og metalsløjf og udbyggede sin uddannelse på dette område, ligesom han tog kurser i matematik, formning og fysik.

Efter uddannelsen flyttede han til Randers, hvor han blev ansat i skolevæsenet, men kom snart efter tilbage til Ranum, hvor han fra 1950 fik ansættelse på Ranum Statsøvelsesskole.

Poul Henrik Pedersen var aktiv på mange måder. I perioden 1974-83 var han medlem af lærerrådets forretningsudvalg og var en årrække formand for stipendienævnet. 1972-83 var han medlem af ministeriets udvalg for eksamensopgaver til sløjf. 1960-68 var Poul Henrik Pedersen formand for bygningskommissionen i Ranum.

Opholdet i de tyske tugthuse fik betydning for hans helbred, men han holdt sig ikke tilbage for at påtage sig større opgaver. Han blev således leder af arbejdet med at opbygge sløjflokaler på Ranum Statsseminarium.

Poul Henrik Pedersen blev gift med én af sine medstuderende på seminariet, Inge Bak Pedersen, og de fik tre børn.

Poul Henrik Pedersen efterlader hustruen, børnene, svigerbørn og børnebørn.

Mindeord, Løgstør Avis 30. jan. 97 ved

red. Anker Larsen, "Data" fra "Blå Bog".

Dødsfald

Seminarielektor Poul Henrik Pedersen, Mose-svinget 3, Ranum, er død, 73 år.

Poul Henrik Pedersen, i daglig tale PH, var født i Løgsted ved Løgstør og voksede op i Aalborg.

Poul Henrik Pedersen blev student fra Aalborg Katedralskole i 1942, og begyndte sin uddannelse som lærer på Ranum Statsseminarium. Uddannelsen blev dog afbrudt, da Poul Henrik Pedersen sammen med andre seminarieelever i 1944 blev hentet af tyskerne og sat i tysk tugthus på grund af virksomhed i modstandsbevægelsen.

Poul Henrik Pedersen blev først frigivet fra tysk fangenskab i april 1945 og tog derefter lærereksamen i 1948. Senere tog han uddannelse og eksamen som lærer i træ- og metalsløjf og tog også kurser i matematik, fysik og formning.

I årene 1948-50 var han ansat ved Randers skolevæsen og fra 1950 på Ranum Statsøvelsesskole med undervisning i sløjf på seminariet og matematik og fysik i præparandklassen.

Den 1. august 1965 fik han ansættelse på Ranum Statsseminarium med undervisning i træ- og metalsløjf og matematik.

Poul Henrik Pedersen var medlem af lærerrådets forretningsudvalg fra 1974 til 83 og var i en årrække formand for stipendienævnet. I årene fra 1972 til 1983 var han medlem af ministeriets opgaveudvalg for sløjf.

Han var formand for bygningskommissionen i Ranum fra 1960-68.

Poul Henrik Pedersen fik store opgaver med at opbygge sløjflokaler og andet og selv om opholdet i tysk tugthus ikke var det bedste for helbredet, klarede han sine mange opgaver. Han var altid hjælpsom og klar til at give et godt råd som den praktiske mand, han var.

Poul Henrik Pedersen var gift med Inge Bak Pedersen, der også tog lærereksamen ved Ranum Statsseminarium i 1948. Hun har haft ansættelse ved Løgstør skole og ved Overlade skole. Hun har været sin mand en god støtte i hjemmet, hvor der opvoksede tre børn. Den ene søn er læge, den anden civilingeniør og datteren er jurist.

Poul Henrik Pedersen efterlader hustruen, børn, svigerbørn og børnebørn.

Seminarielektor

Poul Henrik Pedersen

* 30. juli 1922 † 27. januar 1997

Inge Bak Pedersen

Uffe Bak Pedersen

Margrete Bak og Finn Lyck

Kristian og Pia Bak

Børnebørnene

Bisættelsen finder sted fra Ranum kirke lørdag den 1. februar kl. 13.00.

I stedet for blomster bedes man betænke Amnesty International girnr. 700 4001 mrk. »PH«.

Aalborg Stiftstidende

1. februar 1997.